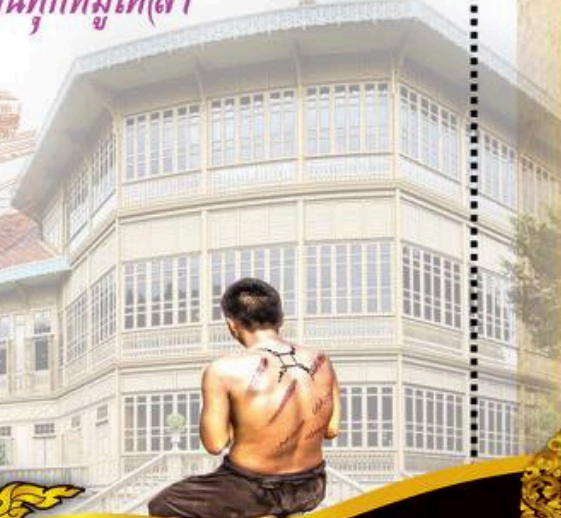

วันปิยะมหาราชา

ความเป็นมาของวันปิยมหาราช

เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2453 ได้เกิดเหตุการณ์ที่
สร้างความเศร้าโศกให้กับประเทศไทยครั้งใหญ่ตลอด
เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5
ทรงประชวรเสด็จสวรรคต ณ พระที่นั่งอัมพรสถานพระราชวังดุสิต
เนื่องด้วยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงเป็นกษัตริย์ที่เป็นที่เคารพรักของพลราษฎร
ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอเนกประการ ทั้งในการปกครองบ้านเมือง
และพระราชทานความร่มเย็นเป็นสุขแก่ชนทุกหมู่เหล่า

วันปิยะมหาราชา

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เลิกทาส
ด้านการปกครอง
การสาธารณสุข
การศึกษา
การปกป้องประเทศ
การเสด็จประพาส

ห้องสื่อครูบาส

วันปิยะมหาราชาธิ

พระบาทสมเด็จพระปิยมหาราช

เลิกทาส

โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเลิกทาสในเมืองไทยเลิกทาสพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชสมบัติทรงมีพระทัยแน่วแน่ว่าจะต้องเลิกทาสให้สำเร็จให้ได้ แต่การที่พระองค์จะทรงทำการเลิกทาสถือว่าเป็นเรื่องยากลำบากด้วยทาสนั้นมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ อีกทั้งเจ้านายที่เป็นใหญ่ในสมัยนั้นมักมีข้ารับใช้ เมื่อไม่มีทาสบุคคลเหล่านี้อาจจะไม่พอใจ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นเหมือนกับที่เกิดขึ้นในต่างประเทศมาแล้ว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตราพระราชบัญญัติทาส เรียกว่า พระราชบัญญัติทาส ร.ศ.124 ซึ่งเป็น พระราชบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดเรื่องทาสในเรือนเบี้ยให้เป็นไปอย่างเด็ดขาด โดยกำหนดให้เด็กที่เกิดจากพ่อหรือแม่ที่เป็นทาส ไม่จำเป็นต้องเป็นทาสอีกต่อไป กฎหมายโบราณแบ่งทาสออกเป็น 7 ชนิด

1.ทาสสินไถ่	2.ทาสในเรือนเบี้ย	3.ทาสได้มาแต่บิดามารดา
4.ทาสท่านให้	5.ทาสช่วยมาแต่หัตถ์โท	6.ทาสที่เลี้ยงไว้เมื่อเกิดทุกข์ภัย
7.ทาสเชลยศึก		

วันปิยะมหาราชา

พระเจ้ากฤษณทิพย์

ด้านการปกครอง

- ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราระเบียบการปกครองขึ้นใหม่ แยกหน่วยราชการออกเป็นกรมกองต่าง ๆ มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะไม่ก้ำก้ำกัน ได้แก่
- 1.กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ดูแลบังคับบัญชาหัวเมืองฝ่ายเหนือและเมืองลาวซึ่งเป็นประเทศราช
 2. กระทรวงกลาโหม มีหน้าที่บังคับบัญชาหัวเมืองปักษ์ใต้ ฝ่ายตะวันออกและตะวันตก และเมืองมลายู
 - 3.กระทรวงวัง มีหน้าที่ดูแลรักษาการต่าง ๆ ในพระบรมมหาราชวัง
 - 4.กระทรวงการคลัง มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการเก็บภาษีรายได้จากประชาชน
 - 5.กระทรวงเกษตรธิการ มีหน้าที่ในการดูแลควบคุมการเพาะปลูก ค้าขาย ป่าไม้
 - 6.กระทรวงนครบาล มีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยภายในพระนคร
 - 7.กระทรวงธรรมการ มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับกิจการของพระสงฆ์ และการศึกษา
 - 8.กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับคดีความที่ต้องตัดสินต่าง ๆ
 - 9.กระทรวงโยธาธิการ มีหน้าที่ดูแลตรวจตราการก่อสร้าง การทำถนน ขุดลอกคูคลอง และงานที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง
 - 10.กระทรวงการต่างประเทศ มีหน้าที่ดูแลงานที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ

วันปิยะมหาราชาธิ

พระบาทสมเด็จพระปิยมหาราช

การสาธารณสุข

- การประปา ทรงให้กักเก็บน้ำจากแม่น้ำเชิงรากน้อย จ.ปทุมธานี และชุดคลองเพื่อส่งน้ำเข้ามายังสามเสน พร้อมทั้งฝังท่อเอกติดตั้งอุปกรณ์สำหรับการทำน้ำประปาขึ้นในเดือน กรกฎาคม พ.ศ.2452
- การคมนาคม วันที่ 9 มีนาคม พ.ศ.2434 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดดินก่อพระฤกษ์เพื่อประเดิมการสร้างทางรถไฟไปนครราชสีมา แต่ทรงเปิดทางรถไฟกรุงเทพฯ-พระนครศรีอยุธยา ก่อน จึงนับว่าเส้นทางรถไฟสายนี้เป็นทางรถไฟแห่งแรกของไทย
- การสาธารณสุข เนื่องจากการรักษาแบบยากลางบ้านนี้ล้าสมัยไม่สามารถช่วยคนได้อย่างทันที่ จึงโปรดเกล้าฯให้สร้างโรงพยาบาล ณ บริเวณริมคลองบางกอกน้อย และพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน 200 ชั่ง โรงพยาบาลแห่งนี้เปิดทำการรักษาประชาชนเป็นครั้งแรกเมื่อ 26 เมษายน พ.ศ.2431 และใช้ชื่อโรงพยาบาลว่า โรงพยาบาลวังหลัง ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงพยาบาลศิริราช”
- การไฟฟ้า พระองค์ทรงมอบหมายให้ กรมหมื่นไวยวรนาถ เป็นแม่ข่ายในการก่อสร้างโรงไฟฟ้า เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า และสามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับประชาชนครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2433

วันปิยะมหาราชาธิ

พระบาทสมเด็จพระปิยมหาราช

การศึกษา

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุด พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าให้ขยายการศึกษา ในปี พ.ศ. 2414 โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนหลวงขึ้นภายในพระบรมมหาราชวัง โดยมีท่านพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นอาจารย์ใหญ่ และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนอีกแห่งซึ่งสอนภาษาอังกฤษมีนาย ขอส แปะเตอร์สัน เป็นอาจารย์ใหญ่ และโปรดเกล้าฯ ให้จัดสร้างโรงเรียนหลวงอีกหลายแห่ง โรงเรียนหลวงแห่งแรกที่สร้างขึ้นในวัดคือ โรงเรียนวัดมหรณพาราม ในปี พ.ศ. 2427 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีสุนทรโวหาร เขียนตำราเรียนขึ้นมา เรียกว่า แบบเรียนหลวง 6 เล่ม คือ มูลบทบรรพกิจ วรรณคดีกร อักษรประโยค สังโยคพิธาน ไวยากรณ์วิจารณ์ พิศาลการ์นต์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่าผู้ทักท้วงก็สมควรที่จะได้รับความรู้เช่นเดียวกับผู้ขาย ในปี พ.ศ. 2444 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนสตรีขึ้น โรงเรียนหลวงแห่งแรกที่ตั้งขึ้น คือ โรงเรียนบำรุงสตรีวิทยา การปกป้องประเทศพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงใช้ปรีชาสามารถอย่างสุดพระกำลังในการรักษาประเทศชาติให้รอดพ้นจากวิกฤตการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสูญเสียดินแดนบางส่วนไปก็ตาม ดินแดนที่ต้องเสียให้กับต่างชาติ ได้แก่

- พ.ศ. 2431 เสียดินแดนในแคว้นสิบสองจุไทย
- พ.ศ. 2436 เสียดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง
- พ.ศ. 2447 เสียดินแดนฝั่งขวาของแม่น้ำโขง
- พ.ศ. 2449 เสียดินแดนที่เมืองพระตะบอง เสียมราฐ และศรีโสภณ

วันปิยะมหาราชา

พระเจ้ากฤษณทิพย์

ลำดับเหตุการณ์สำคัญในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ

- พ.ศ.2411 เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ
- พ.ศ.2412 ทรงโปรดเกล้าให้สร้าง วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
- พ.ศ.2413 เสด็จประพาสสิงคโปร์และชวา โปรดฯ ให้ยกเลิกการไต่หมתרมหาดไทย
- พ.ศ.2415 ทรงปรับปรุงการทหารครั้งใหญ่ โปรดฯ ให้ใช้เสื้อราชปะแตน โปรดฯ ให้สร้างโรงเรียนหลวงสอนภาษาอังกฤษแห่งแรก ขึ้นในพระบรมหาราชวัง
- พ.ศ.2416 ทรงออกผนวชตามโบราณราชประเพณี โปรดฯ ให้เลิกประเพณีหมอลานในเวลาเช้าเฝ้า
- พ.ศ.2417 โปรดฯ ให้สร้างสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน ตั้งโรงเรียนกุลสตรีวังหลัง และให้ใช้อัฐกระดาดแทนเหรียญทองแดง
- พ.ศ.2424 เริ่มทดลองใช้โทรศัพท์ครั้งแรก เป็นสายระหว่างกรุงเทพฯ - สมุทรปราการ สมโภชพระนครครบ 100 ปี มีการฉลอง 7 คืน 7 วัน
- พ.ศ.2426 โปรดฯ ให้ตั้งกรมไพรชนียะ เริ่มบริการไพรชนียะในพระนครตั้งกรมโทรเลข และเกิดสงครามปราบฮ่อครั้งที่ 2
- พ.ศ.2427 โปรดฯ ให้ตั้งโรงเรียนราษฎรทั่วไปตามวัด โรงเรียนแห่งแรกคือ โรงเรียนวัดมหรณพาราม
- พ.ศ.2429 โปรดฯ ให้เลิกตำแหน่งมหาดปราช ทรงแประกาศตั้งตำแหน่งมกุฎราชกุมารขึ้นแทน
- พ.ศ.2431 เสด็จดินแดนแคว้นสิบสองจุไทยให้แก่ฝรั่งเศส การทดลองปกครองส่วนกลางใหม่ เปิดโรงพยาบาลศิริราชโปรดฯ ให้เลิกรัตนโกสินทร์ศก โดยใช้พุทธศักราชแทน
- พ.ศ.2434 ตั้งกระทรวงยุติธรรม ตั้งกรมรถไฟ เริ่มก่อสร้างทางรถไฟสายกรุงเทพ-นครราชสีมา
- พ.ศ.2436 ทรงเปิดเดินรถไฟสายเอกชน ระหว่างกรุงเทพฯ-ปากน้ำ กำหนดสถานีใหม่แดง (สถานีภาคไทย)
- พ.ศ.2440 ทรงเสด็จประพาสยุโรปเป็นครั้งแรก
- พ.ศ.2445 เสด็จดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขงให้แก่ฝรั่งเศส
- พ.ศ.2448 ตราราชบัญญัติยกเลิกการมีทาสโดยสิ้นเชิง
- พ.ศ.2451 เปิดพระบรมรูปทรงม้า
- พ.ศ.2453 เสด็จสวรรคต